

Archeologienota: de verkaveling van de Beyerse Velden te Lier

**Stephanie Cousin
Nick Van Liefferinge**

Colofon

Archeologienota: de verkaveling van de Beyerse Velden te Lier
--

Initiatiefnemer:	Paliris bvba OCMW Lier
Erkend archeoloog:	Nick Van Liefferinge
Auteurs:	Stephanie Cousin Nick Van Liefferinge
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Jozef Wautersstraat 6
3010 Kessel-Lo
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2016, Studiebureau Archeologie bvba

2. Programma van maatregelen

2.1 Gemotiveerd advies

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek (projectcode 2017A50) blijkt verder archeologisch (voor)onderzoek nodig, omdat onvoldoende informatie is gegenereerd om een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.

Op basis van de resultaten van het uitgevoerde bureauonderzoek werd immers duidelijk dat er archeologisch relevante waarden uit alle mogelijke perioden vanaf de steentijd tot en met de Tweede Wereldoorlog kunnen worden verwacht binnen de contouren van het projectgebied.

Aangezien een deel van het projectgebied is bebost dient verder vooronderzoek met ingreep in de bodem te gebeuren in een uitgesteld traject. Pas na het rooien van de bomen kan dit veldwerk van start gaan.

2.2 Programma van maatregelen voor een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

2.2.1 Administratieve gegevens

Actoren	Studiebureau Archeologie	OE/ERK/Archeoloog/2015/00002 (bedrijf)
	Nick Van Liefveringe	OE/ERK/Archeoloog/2016/00111 (redactie)
	Stephanie Cousin	Auteur, digitaliseerder
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Lier
	Deelgemeente	Lier
	Adres	Nieuwpoortstraat
Kadastrale gegevens		Afd. 2, Sectie A, Nrs. 619L2, 607/A, 619/K2, 619/K, 608/E(deel)
Bounding Box	Punt 1	X=164129, Y=203372
	Punt 2	X=164307, Y=203557
Kadasterplan		Fig. 2.1

Fig. 2.1: Kadasterplan met inkleuring van de delen van het projectgebied die in aanmerking komen voor uitgesteld vooronderzoek (©CADGIS).

2.2.2 Aanleiding van het vooronderzoek

Op het terrein wordt een verkaveling gerealiseerd. Het gaat om de inrichting van een openbaar domein (met wegenis), 18 bouw kavels en 5 kavels voor autostaanplaatsen. De verkaveling laat de bouw van ondergrondse constructies toe (kelders en/of garages).

De oppervlakte van de zone met geplande werken - inclusief de wegenis - bedraagt ca. 3071 m². Een aanwezige taludgracht blijft behouden en zal over een lengte van 60 meter worden afgegraven/geherprofileerd. De fundering van de wegen zal max. 30 cm onder het maaiveld worden aangelegd. Verder worden er nutsvoorzieningen aangelegd zoals regenwaterriolering, inspectieputten voor regenwater en afvalwaterriolering. De leidingen zullen worden aangelegd op een diepte tussen 1 en 2 meter beneden het maaiveld. De geplande verkavelingswerken vormen een structurele bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden in de ondergrond.

2.2.3 Resultaten bureauonderzoek

Op basis van de geraadpleegde bronnen werd vastgesteld dat binnen het areaal van het projectgebied archeologische waarden uit diverse perioden vanaf de steentijd tot en met WOII kunnen voorkomen.

Geomorfologisch gezien bevindt het gebied zich in de Netevallei in de Zuiderkempen. Hydrografisch gezien behoort het projectgebied tot het Scheldebekken. Binnen het projectgebied is een licht hellend reliëf waar te nemen dat verloopt van 6,0 m TAW in het oosten tot 7,8 m TAW in het noorden.

Op basis van de beschikbare historische kaarten kan worden afgeleid dat het terrein binnen de contouren van het projectgebied sinds de tweede helft van de 18e eeuw nooit (structureel) bebouwd is geweest.

2.2.4 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

De doelstelling van dit uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem betreft het formuleren van uitspraken omtrent de aan- of afwezigheid van één of meerdere archeologische vindplaatsen en het potentieel op archeologische kennisvermeerdering.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Wat is de aard van de aanwezige archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de lithostratigrafische opbouw van het terrein en de bodemsporen?
- Wat is de relatie tussen het (paleo)landschap en de vastgestelde archeologische vindplaatsen?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen archeologische waarden?
- Waardoor kan het ontbreken van (delen van) antropogene bodemsporen worden verklaard?
- Is verder archeologisch onderzoek nodig?

2.2.5 Onderzoeksmethode

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria:

1° is het MOGELIJK deze methode toe te passen op dit terrein (ook kosten-batenanalyse)?

2° is het NUTTIG deze methode toe te passen op dit terrein?

3° is het overdreven SCHADELIJK voor het bodemarchief om de methode toe te passen op het terrein?

4° is het NOODZAKELIJK om deze methode toe te passen op dit terrein (ook kosten-batenanalyse)?

In eerste instantie wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuun	Motivering
Landschappelijk booronderzoek	Nee	Deze methode wordt niet nuttig geacht aangezien er geen indicaties zijn voor de aanwezigheid van begraven (paleo)bodems die drager kunnen zijn van archeologische informatie (artefactenconcentraties) <i>in situ</i> . Er zijn ook geen aanwijzingen voor het voorkomen van structurele bodemverstoringen waarvan de ruimtelijke afbakening door middel van een booronderzoek dient te gebeuren.
Landschappelijke profielputten	Nee	Idem landschappelijk booronderzoek.

Geofysisch onderzoek	Nee	Het is niet nuttig om deze methode toe te passen. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens met betrekking tot de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Deze methode is vooral nuttig op terreinen waar ondergrondse lineaire bodemsporen en (muurwerk)constructies met hoge graad van zekerheid worden verwacht op basis van het bureauonderzoek, wat hier niet het geval is.
Veldkartering	Nee	Het is onmogelijk om deze onderzoeksmethode toe te passen, aangezien uit de bodembedekkingskaart en de recente luchtfoto's blijkt dat er op het terrein er geen akkerland aanwezig is en de zuidelijke helft van het projectgebied begroeid is met bomen.

Vervolgens wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek met ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuun	Motivering
Verkennd archeologisch booronderzoek	Nee	Deze methoden zijn enkel noodzakelijk indien uit het landschappelijk booronderzoek blijkt dat er begraven (paleo)bodems aanwezig zouden zijn waardoor een hoge verwachting bestaat voor <i>in situ</i> bewaarde artefactenconcentraties uit de prehistorische periode (steentijd en metaaltijden). Er worden echter geen paleobodems verwacht binnen het projectgebied. Er werd dan ook geen landschappelijk booronderzoek geadviseerd.
Waarderend archeologisch booronderzoek		
Proefputten in functie van steentijd artefactensites		
Proefsleuven en/of proefputten	Ja	Het is mogelijk om deze methode toe te passen op het terrein. Een proefsleuvenonderzoek laat toe inzicht te krijgen in de verstoringsgraad van het bodemarchief en de bewaringstoestand van de aanwezige archeologische waarden. De resultaten van het onderzoek kunnen een antwoord verschaffen op de volgende onderzoeksvragen: - <i>Wat is de aard van de aanwezige archeologische sporen?</i> - <i>Wat is de relatie tussen de lithostratigrafische opbouw van het terrein en de bodemsporen?</i> - <i>Wat is de relatie tussen het (paleo)landschap en de vastgestelde archeologische vindplaatsen?</i> - <i>Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen archeologische waarden?</i> - <i>Waardoor kan het ontbreken van (delen van) antropogene bodemsporen worden verklaard?</i>

De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen die opgesteld worden naar aanleiding van elk *assessment* beantwoord kunnen worden.

2.2.6 Onderzoekstechnieken

Proefsleuvenonderzoek

Voor de gehanteerde onderzoekstechniek is hoofdstuk 8.6 van de Code van Goede Praktijk van toepassing. Het betreft een site zonder complexe verticale stratigrafie.

De aanlegdiepte van de proefsleuven wordt tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider op basis van de vraagstelling en de onderzoeksdoelen. Ook de inplanting van de kijkvensters wordt tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider. De locatie van de kijkvensters staat in functie tot de densiteit en aard van de aanwezige bodemsporen.

De proefsleuven hebben een breedte van 2 m en worden haaks op de aanwezige reliëfgradiënt (van N naar Z) aangelegd om de relatie tussen de lithostratigrafische opbouw van de ondergrond en het reliëf zo accuraat mogelijk te vatten. De proefsleuven worden aangelegd in een vast grid. Het betreft parallelle raaien van ononderbroken proefsleuven met een maximale tussenafstand van 15 m ten opzichte van elkaar, gerekend vanuit de centrale lengte-as van de sleuven (fig. 2.1).

Door middel van proefsleuven wordt 10% van het onderzoeksareaal onderzocht. De oppervlakte van de kijkvensters bedraagt 2,5%.

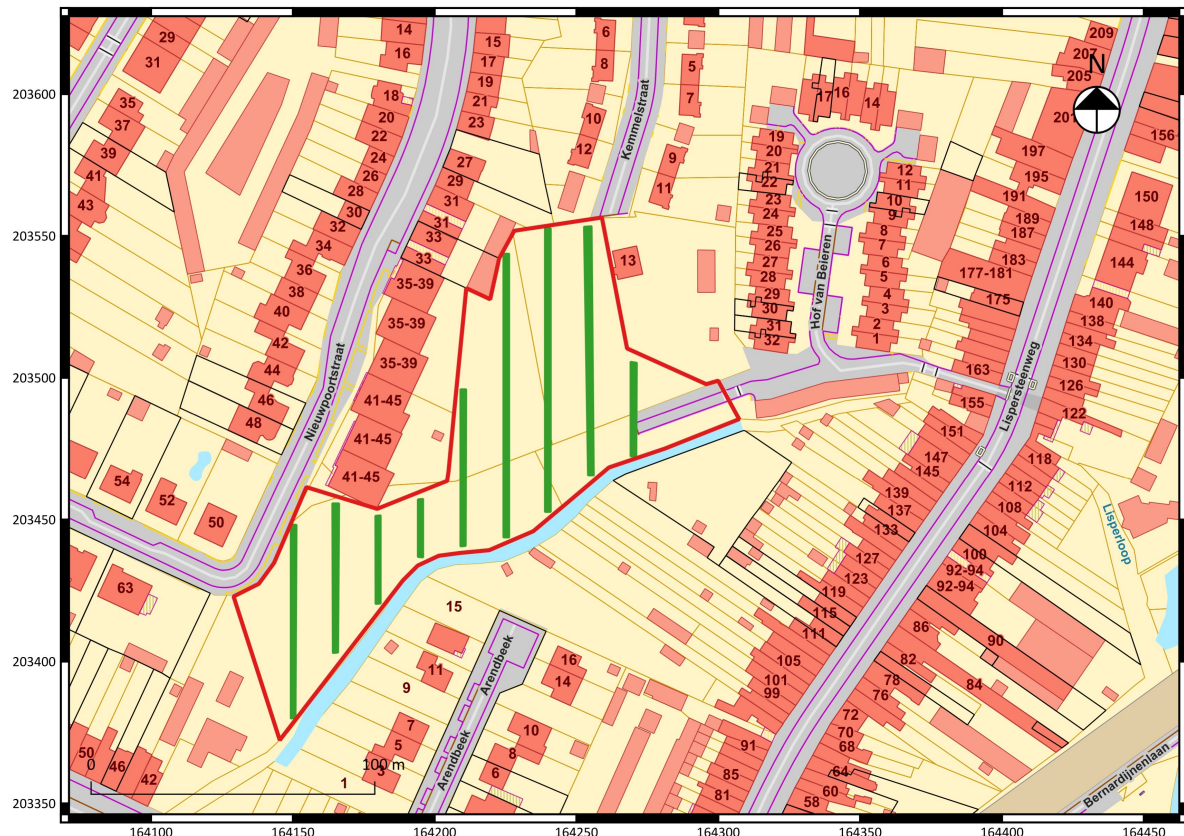

Fig. 2.2: Sleuvenplan (geprojecteerd op de kadasterkaart)
met aanduiding van de proefsleuven in groen.

2.2.7 Noodzakelijke maatregelen voor de bescherming van archeologisch erfgoed

Voorafgaand het archeologisch veldwerk dienen de niet behoudenswaardige bomen te worden gerooid, zonder ontstronking.

Tijdens het archeologisch veldwerk worden hinderende boomstronken ter hoogte van de proefsleuven en kijkvensters onder begeleiding van de archeoloog machinaal verwijderd.

2.2.8 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien.

2.2.9 Timing veldwerk

Het voorgestelde onderzoek kan pas doorgaan nadat het bos in het zuidelijk deel van het projectgebied is gerooid. Bijgevolg kan verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem (proefsleuvenonderzoek) enkel in een uitgesteld traject worden uitgevoerd.